

JAUNIMO REIKALŲ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2018 m. gegužės 16 d. Nr. 6V-04(1.2)

Vilnius

Posėdžio pradžia: 2018 m. gegužės 16 d. 15:00

Posėdžio pirmininkas: Monika Simaškaitė.

Posėdžio sekretorius: Juozas Meldžiukas.

Dalyvauja:

Goda Aleksaitė (LR Vidaus reikalų ministerija), Paulius Gradeckas (LR Vyriausybės kanceliarija), Tomas Lavišius (LR Ūkio ministerija), Konstantinas Rečkovas (Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (toliau - LiJOT), Deimantė Rimkutė (LiJOT), Monika Simaškaitė (LiJOT) Greta Monika Tučkutė (LR Krašto apsaugos ministerija) (Priedas Nr. 1).

Elektroninėje konferencijoje dalyvauja Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstovai: Skaistė Aleksandravičiūtė, Lukas Audickas, Vladas Oleinikovas.

Svečiai: Juozas Meldžiukas (Jaunimo reikalų departamentas prie SADM (toliau – JRD)), Agnė Kavaliauskienė (LR Ūkio ministerija), Audrius Ščeponavičius (LR Sveikatos apsaugos ministerija).

Kvorumo nėra.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės priemonių plane numatytų priemonių: „1.4.1.6. Bendruomenių iniciatyvų sveikatos stiprinimo srityje skatinimas, remiant bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų įgyvendinamus projektus“ ir „1.4.2.3. Sistemingas visuomenės nuostatų dėl žalingų įpročių keitimas per socialinę reklamą ir remiant su tuo susijusias visuomenines veiklas“ įgyvendinimo. Pranešėjas – LR sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos priežiūros departamento direktorius Audrius Ščeponavičius (30 min);

2. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės priemonių plane numatyto darbo „4.2.8. „Talentų pritraukimo ir išlaikymo Lietuvoje sistemos sukūrimas“ Pranešėja - LR ūkio ministerijos Investicijų ir eksporto departamento Investicijų politikos skyriaus vyriausioji specialistė Agnė Kavaliauskienė (20 min.)

3. Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijos projekto pristatymas. Pranešėjas - Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos ir bendruomenių departamento Šeimos politikos skyriaus vedėjas Steponas Kulbauskas (20 min);

4. Dėl Užsienio lietuvių jaunimo organizacijų veiklos projektų finansavimo 2018 metais. Pranešėjas - PLJS atstovas (10 min.)

5. Dėl naujos Nacionalinės jaunimo politikos plėtros programos nuo 2020 m. parengimo paruošiamųjų darbų. Pranešėjas - Jaunimo reikalų departamento atstovas (10 min.)

6. Informacija ir kiti klausimai

1. **SVARSTYTA.** Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės priemonių plane numatytų priemonių: „1.4.1.6. Bendruomenių iniciatyvų sveikatos stiprinimo srityje skatinimas, remiant bendruomenių ir nevyriausybinę organizacijų įgyvendinamus projektus“ ir „1.4.2.3. Sistemingas visuomenės nuostatų dėl žalingų įpročių keitimas per socialinę reklamą ir remiant su tuo susijusias visuomenines veiklas“ įgyvendinimo.

Pristato: Audrius Ščeponavičius, LR Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos priežiūros departamento direktorius.

Pristatytas Sveikatos apsaugos ministerijos administruojamą valstybinį visuomenės sveikatos stiprinimo fondą, kuris yra sudaromas iš 0,5 proc. surenkamų alkoholio akcizų, ir nuo 2017 m. – papildomai – tabako akcizų bei azartinių lošimų. Fondo biudžetas 2018 m.– apie 2,6 mln. Eur. Fondas 2017 m. rėmė prevencinius projektus (27 proc. Fondo lėšų), socialinės reklamos projektus žiniasklaidoje (33 proc. Fondo lėšų), savižudybių prevencijai (23 proc. Fondo lėšų) ir kt. Sprendimus dėl projektų finansavimo priima Fondo taryba. Yra gan griežti reikalavimai projektų teikėjams, dėl to nemaža dalis pareiškėjų 2017 m. neatitiko administracinių reikalavimų. Iš pateikto 91 projekto, 24 projektai gavo finansavimą, kurie surinko bent 65 balus. Fondo lėšos (finansavimas) gali persikelti į kitus biudžetinius metus. Šiuo metu kaip tik yra paskelbti finansavimo konkursai iki birželio 4 d. 2018-2019 m. veikloms. Remiamos įvairios veiklos, visą informaciją galima rasti puslapyje <https://sam.lrv.lt/struktura-ir-kontaktai/kolegija-fondas-komisijos-darbo-grupes-tarybos-forumai/2018-m-kvietimas-teikti-paraiskas>. Kita projektinė veikla – iš ES struktūrinės paramos lėšų administruojama priemonė, skiriama sveikai gyvensenai stiprinti, vykdoma per savivaldybes, visuomenės sveikatos biurus. Priemonei skiriama 10 mln. Eur., kokiais metodais vykdomas sveikos gyvensenos skatinimas, renkasi ir sprendžia savivaldybės ir visuomenės sveikatos biurai. D. Rimkutė paklausė, kodėl sudarant Fondo Tarybą, į ją neįtrauktos jaunimo organizacijos? A. Ščeponavičius – sudėtinga pasakyti, pirmiausia bendravome su pacientus arba visus klientus atstovaujančiomis organizacijomis, ateityje, numatant atstovavimą galbūt galima būtų numatyti kokią nors rotaciją. D. Rimkutė – ar per pastaruosius metus didėjo finansavimas socialinei reklamai? A. Ščeponavičius taip, lyginant su 2016 augo tiek 2017 ir 2018. Yra reikalavimas kad visi projektai nepaisant jų pobūdžio būtų viešinamas. M. Simaškaitė – ar yra tyrimai ir statistika, kokia amžiaus grupė labiausiai kenčia nuo savižudybių? A. Ščeponavičius, taip, vidutinio amžiaus vyrai, daugiausia gyvenantys kaime. Yra ir gerosios patirtys kaip savivaldybės sėkmingai dirba sprendamos savižudybių problemą, pvz. Kupiškis. M. Simaškaitė - ar yra detali statistika pagal amžiaus grupes? A. Ščeponavičius taip, Higienos institutas ją turi. S. Aleksandravičiūtė – ar numatoma plėtoti programas, apmokyti žmones bendruomenėse kaip atpažinti turinčius problemų, galvojančius apie savižudybę – pvz. pedagogus ir kt. A. Ščeponavičius – taip, planuojama plėtoti programas tiek skatinančias psichologinį atsparumą, tiek ir tai, kaip atpažinti turinčius problemų ir tinkamai suteikti pagalbą. SAM taipogi per Norvegijos finansinės paramos mechanizmui 12-oje savivaldybių įsteigė „draugiškas jaunimui paslaugas“ – konsultacinius kabinetus, į konsultuojamus klausimus įeina ir savižudybių prevencija, lytiškumas ir

kt. klausimai, kabinetai įsteigti jaunimo lankomose vietose ir norima kad tai plėtotųsi į kitas savivaldybes.

2. **SVARSTYTA.** Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės priemonių plane numatyto darbo „4.2.8. „Talentų pritraukimo ir išlaikymo Lietuvoje sistemos sukūrimas”

Pristato: Agnė Kavaliauskienė, LR Ūkio ministerijos Investicijų ir eksporto departamento Investicijų politikos skyriaus vyriausioji specialistė.

Talentų pritraukimo ir išlaikymo Lietuvoje sistemą sudaro 4 projektai. Talentų pritraukimu turėtų rūpintis įsteigtas padalinys VšĮ „Investuok Lietuvoje“. Kiti projektai yra – paskatų sistemos sukūrimas, integracinės sistemos sukūrimas ir migracijos procedūrų peržiūra. Kalbant apie terminą „talentas“, teisės aktai apibrėžia talentą kaip turintį aukštojo mokslo diplomą arba 5 metų patirtį. Pagrindinį darbą talentų pritraukime ir išlaikyme dalinasi Ūkio ministerija ir „Investuok Lietuvoje“. Kalbant apie pagrindinius iššūkius, kylančius kuriant sistemą, pastebėtina, kad kalbant apie paskatų sistemą dirbti Lietuvoje, glaudžiai su tuo susijusi integracija. Tačiau Lietuvoje nėra institucijos, atsakingos už talentų integraciją. Jei pvz. užsienio lietuvis grįžta, atsiveža žmoną, vaikus, įsidarbina per užsienio investuotoją, jis gali susidurti su objektyviais sunkumais visuomenėje ir valstybėje – trūksta mentorių jam, jo šeimos nariams, todėl po kurio laiko jis gali pasijusti nereikalingas, atstumtas ir išvykti. Trūksta „vieno langelio“ sistemos kur jis galėtų kreiptis. Tikslas – tokie žmonės turi integruotis, jų vaikams turi būti darželiai, mokyklos, su jais turi dirbti specialistai – aiškinti, įtraukti, „įvesti“. K. Rečkovas klausia kiek užtruktų laiko įdiegti šią sistemą? A. Kavaliauskienė – kalbant apie biudžetą, buvo sudalyvauta būsimo biudžeto planavimą, viskas priklausys kiek bus skirta lėšų taip pat ir nuo žmoniškųjų išteklių. D. Rimkutė – ar kalbant apie talentus pirmiausia prioritetas teikiamas išvykusiems lietuviams, ar talentams iš kitur, pvz. Ukrainos? A. Kavaliauskienė pastebi, kad dirbama su visais, nes keliamas tikslas, kad investuotojai gautų aukštos kvalifikacijos darbuotojus, kuriančius aukštą pridėtinę vertę. M. Simaškaitė klausia, ar yra dirbama, bendraujama su užimtumo tarnybomis? A. Kavaliauskienė: taip.

3. **SVARSTYTA.** Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijos projektas

Pristato: Steponas Kulbauskas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos ir bendruomenių departamento Šeimos politikos skyriaus vedėjas (Priedas Nr. 2).

Strategijai pritarė LR Vyriausybė, ja siekiama kompleksiskai spręsti demografijos, migracijos ir integracijos problemas. Atlikus situacijos analizę yra akivaizdu, kad Lietuvos gyventojų skaičius mažėja dėl natūralios gyventojų kaitos ir emigracijos. Pagal gimstamumo rodiklius Lietuva tikrai nėra viena problemiškesniųjų ES šalių. Viena didesniųjų problemų – Lietuvos gyventojų gyvenimo trukmė. Žvelgiant į natūralios kaitos bei emigracijos procesus galima prognozuoti, kad per artimiausius 20-30 metų smarkiai pasikeis gyventojų sudėtis pagal amžių. Todėl pagrindine problema kurią norima spręsti – būtent gyventojų amžiaus struktūra ir skaičiaus pokytis. Tai sprendžiama per šeimai palankios aplinkos kūrimą, migracijos procesų valdymą ir vyresnio amžiaus žmonių įtraukimą įvairiose srityse. Į visų problemų sprendimą žvelgiama kompleksiskai. Strategijos įgyvendinimo rezultatas – skaičiuojami keli įmanomi gyventojų skaičiaus scenarijai, bet tikima, kad sėkmingai įgyvendinus strategiją, 2050 m. Lietuvoje vėl gyventų 3 mln. gyventojų. V. Oleinikovas: strategijoje kalbama apie šeimų stiprinimą, paramą šeimai, bet kodėl nekalbama apie paramą jaunimui, kuri galbūt paskatintų jaunos žmonės kurti šeimas? Be to, vertėtų atsižvelgti į asmenų, atvykstančių ne iš

ES šalių situaciją. S. Aleksandravičiūtė: galbūt svarbesni nei paramos šeimos klausimai yra jaunimo savirealizacijos klausimai, būtinybė suderinti šeimos, darbo laisvalaikio ir tobulėjimo klausimus? S.Kulbaskas: svarbiausia demografinė grupė, deja aktyviausiai migruojanti yra jaunimas. Yra įvairios priežastys dėl kurių žmonės migruoja, bet strategijoje jaunimas tikrai yra pagrindinė grupė, kuriai skiriamas didelis dėmesys. Galbūt tikslų ar uždavinių formuluočių lygmenyje nėra atspindėta viskas, ką ketinama padaryti, bet priemonių lygmenyje yra planuojama kaip spręsti šiuos iškeltus klausimus. Be to laukiama jūsų pasiūlymų.

M. Simaškaitė – siūlo iki kito posėdžio parengti pasiūlymus strategijos projektui.

4. **SVARSTYTA.** Dėl Užsienio lietuvių jaunimo organizacijų veiklos projektų finansavimo 2018 metais.

Pristato: Vladas Steponavičius, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga. (Priedas Nr. 3)

Problema – palyginti vėlai skelbiami projektų finansavimo konkursai ir tuo pačiu - užtrunkančios projektų svarstymo procedūros dėl ko organizacijos, gaunančios finansavimą gali naudoti lėšas tik kelis mėnesius ir situacija yra ne gerėjanti per paskutinius 2-3 metus. Tikimasi, kad tiek JRD tiek kitos valstybės institucijos galėtų konkursus būsimiems metams skelbti einamųjų metų pabaigoje ir, įvertinus projektus, sutartys būtų pasirašomos kitų metų pradžioje kiek įmanoma anksčiau. J.Meldžiukas pastebi, kad tiek SADM, tiek JRD turėjo lūkestį 2017 m. skelbti projektų finansavimo konkursus metų pabaigoje ir pasirašyti finansavimo sutartis 2018 m. pradžioje. Deja, tiek dėl užtrukusių derinimo procedūrų, tiek dėl SADM struktūros reformų, pasikeitusių projektų atrankos ir administravimo taisyklių, procesai užtruko. Tikimasi, kad 2018 m. pabaigoje pavyks paskelbti visus ar bent daugelį finansavimo konkursų 2019 m. V. Oleinikovas – kiek yra realu organizacijoms tikėtis gauti finansavimą nuo sausio iki gruodžio? J.Meldžiukas – tikėtis gauti finansavimą nuo sausio būtų pernelyg problematiška, nes paprastai teisinis pagrindas sudaryti finansavimo sutartis atsiranda ne anksčiau kaip sausio pabaigoje, tačiau tikėtis gauti nuo vasario – gan realu. Tuo klausimu ir yra dirbama.

5. **SVARSTYTA.** Dėl naujos Nacionalinės jaunimo politikos plėtros programos nuo 2020 m. parengimo paruošiamųjų darbų.

Pristato: Juozas Meldžiukas, JRD vyriausiasis patarėjas

Šiuo metu dirbama 2 kryptimis: subūrus tyrėjų grupę, bandoma įvertinti Nacionalinės jaunimo politikos plėtros 2011-2019 m. rezultatus. Jau dabar aišku, kad kai kurie suplanuotos programos rodikliai nebus pasiekti, tačiau bandoma dirbti identifikuojant ir įvertinant tiek programos stipriąsias tiek ir silpnąsias puses. Netrukus su tyrėjais planuojama pradėti rinkti duomenis, identifikuoti tyrimų ir analizių, reikalingų parengti būsimajai programai nuo 2020 m. poreikį, kol kas neaišku kas šią programą tvirtins. V. Oleinikovas klausia, ar bus galima įsitraukti į programos rengimą. J.Meldžiukas atsako, kad žinoma, kai programa bus pradėta rengti, bus sukurta darbo grupė, ir visi suinteresuoti, įskaitant ir PLJS bus pakviesti. Kol kas vyksta parengiamieji darbai programos kūrimui, o ne programos kūrimas.

6. **SVARSTYTA.** Informacija ir kiti klausimai.

Pristato: Juozas Meldžiukas, JRD vyriausiasis patarėjas.

Pristatoma JRT veiklos statistika – JRT iš 2017 – 2020 m. JRT veiklos plano, 2017 m. IV – 2018 m. II ketvirčiais suplanuotų svarstyti 18 priemonių yra apsvarsčiusi 9 priemones. Iki 2018 m.

pabaigos suplanuota apsvartyti dar 10 priemonių, iš kurių 1 jau apsvartyta. Taigi, per 6 posėdžius apsvartyta 9 priemonės, liko dar 18. Siūloma įvertinti pažangą ir kitame posėdyje diskutuoti dėl JRT posėdžių ir veiklos organizavimo. M. Simaškaitė siūlo, atsižvelgiant į tai, kad dauguma nesvarstytų klausimų yra ŠMM kompetencijoje, į kitą posėdį būtinai kviesti ŠMM atstovą.

Siūloma kitą JRT posėdį daryti birželio mėnesį, išrenkant posėdžiui tinkamą datą ir laiką per Doodle apklausą.

Posėdžio pirmininkė

Monika Simaškaitė

Posėdžio sekretorius

Juozas Meldžiukas